

«Κριτήρια Αξιολόγησης Ενός Ιστολογίου Ως Εκπαιδευτικού»

Β. Σωτηρούδας¹, Ι. Γαρίτσης²

¹ Μ.Εδ. ΕΑΠ, Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, vsotirudas@hotmail.com

² Υπ. Δρ. ΑΠΘ, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, garitsis8@gmail.com

Περίληψη

Τα ιστολόγια ως μία από τις πλέον διαδεδομένες εφαρμογές του Web 2.0, τυγχάνουν ευρύτατης αποδοχής, από μεγάλο πλήθος των χρηστών του διαδικτύου. Τα εκπαιδευτικά ιστολόγια έχουν συγκεκριμένο αναγνωστικό κοινό, σκοπό και στόχους. Στην παρούσα ερευνητική εργασία διερευνάται ο χαρακτηρισμός ενός ιστολογίου ως εκπαιδευτικού. Από τα πορίσματα της έρευνας προκύπτει ότι ο αυτοπροσδιορισμός ενός ιστολογίου ως εκπαιδευτικό δεν αποτελεί ικανό κριτήριο για την κατάταξή του στη συγκεκριμένη κατηγορία. Οι αναγνώστες ενός εκπαιδευτικού ιστολογίου αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στο περιεχόμενο και τη θεματολογία του ιστολογίου. Η παρούσα ερευνητική εργασία αποτελεί μέρος μίας συνολικότερης έρευνας με αντικείμενο τα κριτήρια αξιολόγησης ενός εκπαιδευτικού ιστολογίου ως επιστημονικού για ενήλικες αναγνώστες.

Λέξεις κλειδιά: ιστολόγια, αξιολόγηση, κριτήρια, εκπαιδευτικό

1. Εισαγωγή

Η ραγδαία εξέλιξη του διαδικτύου συνιστά μία αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ελλάδα αν και υπολείπεται σημαντικά στο δείκτη διείσδυσης του διαδικτύου στον πληθυσμό με 46,2% έναντι 58,3% του Ευρωπαϊκού μέσου όρου (Internet World Stats, 2011), εντούτοις παρουσιάζει μία αξιοσημείωτη πρόοδο από χρόνο σε χρόνο. Από 30,2% το 2007 και 43,5% το 2008, σήμερα σχεδόν ένας στους δύο Έλληνες δηλώνει ότι κάνει χρήση του διαδικτύου (Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας, 2011).

Η διαδραστικότητα, το δυναμικό περιεχόμενο, η συνεργασία, η συνεισφορά και κοινότητα (social computing), διαδραματίζουν πλέον πρωταγωνιστικό ρόλο (Καλτσογιάννης, 2007). Η μεγαλύτερη και σημαντικότερη καινοτομία που προσέφερε το Web 2.0 ήταν η διαφοροποίηση της ομάδας στόχου, τόσο των δημιουργών λογισμικού, όσο (και κυρίως) των χρηστών. Το «εγώ» έγινε «εμείς». Η συνειδητοποίηση και υιοθέτηση της συλλογικότητας στο διαδίκτυο έφερε επαναστατικές αλλαγές στην αντιμετώπιση του διαδικτύου, από οποιαδήποτε σκοπιά κι αν το θεωρήσει κανείς (Web 2.0 in Learning, 2011).

2. Κατηγορίες ιστολογίων

Α. Λαδιάς, Α. Μικρόπουλος, Χ. Παναγιωτακόπουλος, Φ. Παρασκευά, Π. Πιντέλας, Π. Πολίτης, Σ. Ρετάλης, Δ. Σάμψων, Ν. Φαχαντίδης, Α. Χαλκίδης (επιμ.), Πρακτικά Εργασιών 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ενταξή των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς, 10-12 Μαΐου 2013

Τα ιστολόγια διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες. Το Technorati κατατάσσει τα ιστολόγια σε εταιρικά, επιχειρηματικά, επαγγελματικά πλήρους και μερικής απασχόλησης και ως αποτέλεσμα χόμπι του blogger (Technorati, 2011). Ο Kent (2008) διακρίνει δύο βασικές κατηγορίες ιστολογίων, τα παραδοσιακά ή ιστορικά ιστολόγια, τα οποία προσομοιάζουν ως προς τον τρόπο γραφής τους με το ημερολόγιο που κρατάει ένα άτομο για τα τεκταινόμενα της ημέρας και τα ειδησεογραφικά ιστολόγια, τα οποία προσφέρουν ενημέρωση για διάφορα θέματα και τα οποία πολλές φορές δεν αναφέρουν τις πηγές τους ή οικειοποιούνται πληροφορίες που συνέλλεξαν από αλλού, με αποτέλεσμα να ελέγχονται για την αξιοπιστία τους. Στην Ελλάδα η διάκριση των ιστολογίων φαίνεται να γίνεται σε προσωπικά – ερασιτεχνικά, που δεν έχουν δηλαδή εμπορική χρήση και αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία και σε επαγγελματικά – επιχειρηματικά (Γιώτη, 2011; Δρανδάκης, Σακκάς & Σφικτός, 2008; Καραμπάσης, 2008; Μήτρου, 2010-2011; VPRC, 2008).

Οι παραπάνω κατηγοριοποιήσεις των ιστολογίων στηρίζονται ως επί το πλείστον στα κίνητρα του διαχειριστή του ιστολογίου. Τα ιστολόγια ωστόσο μπορούν να κατηγοριοποιηθούν και με βάση το περιεχόμενό τους. Η θεματική κατάταξη των ιστολογίων με βάση το περιεχόμενό τους καταλήγει σε ένα πλήθος διαφορετικών κατηγοριών, όπως ενημερωτικά, αθλητικά, μουσικά, εκπαιδευτικά, πολιτικά, τεχνολογικά, προσωπικά, ταξιδιωτικά, γενικού περιεχομένου κ.λπ. Η μπλογκόσφαιρα (blogosphere) είναι γεμάτη από ιστολόγια για οποιοδήποτε θέμα και από οποιονδήποτε μπορεί να φανταστεί κανείς (Χαιρετάκης, 2010).

Ωστόσο, αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία για την κατάταξη ενός ιστολογίου σε κάποια θεματική κατηγορία είναι ο τρόπος με τον οποίο γίνεται αυτή η κατάταξη. Το ερώτημα που τίθεται είναι αν αρκεί ο αυτοπροσδιορισμός ενός ιστολογίου για την κατάταξή του στη συγκεκριμένη κατηγορία. Η απάντηση στο ερώτημα είναι σύνθετη. Οι συναθροιστές (aggregators) αρκούνται στη δήλωση του blogger για την κατηγορία στην οποία επιθυμεί να εντάξει το ιστολόγιό του. Στην περίπτωση πάλι του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου, αρκεί ο δημιουργός του ιστολογίου να είναι εγγεγραμμένος στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (δηλαδή εκπαιδευτικός, σχολική μονάδα ή μαθητής) για να χαρακτηριστεί το ιστολόγιό του ως εκπαιδευτικό, ασχέτως αν θα πρόκειται τελικά για ένα προσωπικό ιστολόγιο που θα έχει να κάνει ελάχιστα ή καθόλου με θέματα εκπαίδευσης. Στην περίπτωση της δικτυακής πύλης <http://www.in.gr>, η εγγραφή ενός ιστολογίου στο θεματικό κατάλογο αναζήτησης της πύλης, απαιτεί την εγγραφή του χρήστη στη δικτυακή πύλη και στη συνέχεια την επιβεβαίωση του περιεχομένου από τους διαχειριστές. Ο πολύ γνωστός συναθροιστής researchblogging που καταχωρεί επιστημονικά ιστολόγια, αποδέχεται ένα ιστολόγιο στη λίστα του μόνο κατόπιν εγγραφής του διαχειριστή και εφόσον οι αναρτήσεις του ιστολογίου πληρούν τις προϋποθέσεις μιας επιστημονικής δημοσίευσης, που περνάει από διαδικασία έγκρισης (peer reviewed research).

3. Εκπαιδευτικά ιστολόγια

Τα εκπαιδευτικά ιστολόγια συγκροτούν μία ξεχωριστή θεματική κατηγορία ιστολογίων στις δεκάδες που καταγράφονται, η οποία τυγχάνει αρκετά μεγάλης ανταπόκρισης από τους χρήστες του διαδικτύου. Εκπαιδευτικό ιστολόγιο είναι αυτό που δημιουργείται από καθηγητές, φοιτητές, διοικητικούς υπαλλήλους, εμπειρογνώμονες του κλάδου ή άλλους εμπλεκόμενους φορείς και επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο στην εκπαιδευτική διαδικασία και τα εκπαιδευτικά ενδιαφέροντα (Hargadon, 2011). Συγκεκριμένα εκπαιδευτικά ιστολόγια έχουν επιφέρει σήμερα μεγάλες αλλαγές στη διδασκαλία (Curran, Graham & Murray, 2009). Η διαθεσιμότητα και η ευκολία χρήσης του λογισμικού των ιστολογίων έχει καταστήσει τη δημιουργία τους μια βιώσιμη δραστηριότητα στην τάξη και ένα μέσο για να επικοινωνούν οι εκπαιδευτικοί με άλλους εκπαιδευτικούς (CMIS, 2011). Αν και η σύνδεση μεταξύ των εκπαιδευτικών θεωρείται ίσως το πιο σημαντικό στοιχείο, εντούτοις, η χρήση των ιστολογίων στην εκπαίδευση δίνει επιπλέον την ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς να βελτιώσουν την επικοινωνία με τους μαθητές τους και μεταξύ των μαθητών τους, να αυξήσουν το βάθος της μάθησης μέσα από τον προβληματισμό και να επιτρέψουν το σχηματισμό των διαφορετικών απόψεων και προοπτικών (Siemens & Tittenberger, 2009).

Ολοένα και περισσότεροι εκπαιδευτικοί σε όλο τον κόσμο δείχνουν ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα ιστολόγια και πολλοί είναι αυτοί που τα εντάσσουν στην σχολική πράξη εκμεταλλευόμενοι την παιδαγωγική τους αξία (ομαδική εργασία, επικοινωνία με άλλους) (Δαπόντες, 2007). Τα τελευταία χρόνια, οι εκπαιδευτικές εφαρμογές των ιστολογίων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης αναπτύσσονται με δυναμικό τρόπο (Αγγέλαινα & Τζιμογιάννης, 2009), ενώ ειδικότερα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η χρήση των ιστολογίων έχει επεκταθεί σε τέτοιο βαθμό, που σε ορισμένες περιπτώσεις έχει αντικαταστήσει τα υφιστάμενα μέσα διαδικτυακής επικοινωνίας (Farmer, 2004, όπ.αν. στο Makri & Kyriagos, 2007). Η βασική πρόθεση για τη χρήση των ιστολογίων στην εκπαίδευση φαίνεται να είναι ο εμπλουτισμός της εμπειρίας της μάθησης και η ευκαιρία που προσφέρουν στους μαθητές να στραφούν από την επιφανειακή σε βαθύτερα επίπεδα μάθησης (Bartlett-Bragg, 2003).

Από τις αναφορές που προηγήθηκαν εκτιμάται ότι για το χαρακτηρισμό ενός ιστολογίου ως εκπαιδευτικού, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ποιος είναι ο ιδιοκτήτης – διαχειριστής του ιστολογίου, ποιοι είναι οι συντάκτες του, ποιο είναι το περιεχόμενό του, ποιος ο χώρος αναφοράς του, ποιος ο σκοπός του και ποιο το κοινό στόχος του.

Μολονότι ο χαρακτηρισμός ενός ιστολογίου εκπαιδευτικό στις περισσότερες έρευνες είναι αποτέλεσμα κυρίως του αυτοπροσδιορισμού του ιστολογίου, εντούτοις καταγράφεται ένα 11% του συνόλου των ιστολογίων ως εκπαιδευτικά (Καραμπάσης, 2008; VPRC, 2008), ενώ όπως ήδη αναφέρθηκε, με τους σχετικούς περιορισμούς,

στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο καταγράφονται 5.050 εκπαιδευτικά ιστολόγια εκ των οποίων πάνω από τα 200 ως ενεργά. Από την άλλη μεριά, στην πλατφόρμα <http://www.edublogs.org> που προσφέρει τη δυνατότητα δημιουργίας και φιλοξενίας ιστολογίων σε εκπαιδευτικούς, μαθητές και φοιτητές/σπουδαστές από όλο το κόσμο, καταγράφονται σήμερα 1.117.268 εκπαιδευτικά ιστολόγια, καθιστώντας την κατ' αυτόν τον τρόπο ως τον μεγαλύτερο συναθροιστή εκπαιδευτικών ιστολογίων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν άλλες σύγχρονες έρευνες, που να περιλαμβάνουν στοιχεία για τον αριθμό των εκπαιδευτικών ιστολογίων. Ακόμη περισσότερο δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την επισκεψιμότητά τους. Από τα γενικότερα διαθέσιμα στοιχεία για την επισκεψιμότητα των ιστολογίων συνολικά, εικάζεται το συμπέρασμα ότι τα εκπαιδευτικά ιστολόγια αποτελούν αντικείμενο ενδιαφέροντος για ένα υπολογίσιμο ποσοστό του συνόλου των επισκεπτών των ιστολογίων. Ενδεικτικά, προς διευκόλυνση άντλησης των όποιων συμπερασμάτων αναφέρεται, ότι με βάση τα στατιστικά από τον μετρητή επισκεψιμότητας Histats που χρησιμοποιούν, το ιστολόγιο του ερευνητή «Εκπαίδευση Ενηλίκων» στη διεύθυνση <http://edu4adults.blogspot.gr>, εμφανίζει επισκεψιμότητα της τάξης των 5.000 μοναδικών επισκεπτών και 12.000 αναγνωστών το μήνα, ενώ το ιστολόγιο «Η Πληροφορική στο σχολείο» στη διεύθυνση <http://pliroforikiatschool.blogspot.gr>, από το Μάρτιο του 2010 εμφανίζει 101.000 μοναδικούς επισκέπτες και 256.000 αναγνώστες συνολικά.

4. Μεθοδολογία έρευνας

Έγινε επιλογή δομημένου διαδικτυακού ερωτηματολογίου, διότι η βασική επιδίωξη ήταν να γίνουν μετρήσεις και όχι συλλογή πλούσιων προσωπικών δεδομένων, ενώ επιπλέον όπως είναι γνωστό, όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος του δείγματος τόσο πιο δομημένο, κλειστό και αριθμητικό πρέπει να είναι το ερωτηματολόγιο (Cohen, Manion & Morrison, 2007, σελ. 417). Στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο κατεβλήθη κάθε προσπάθεια, ώστε να αποφευχθεί η συγκέντρωση λεκτικών δεδομένων και να περιοριστεί στο ελάχιστο η χρήση ευαίσθητων ή απειλητικών ερωτήσεων, προκειμένου σε συνδυασμό πάντοτε με τη χρήση πιλοτικού ερωτηματολογίου να αυξηθεί η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των δεδομένων που θα συλλέγονταν (Σωτηρούδας, 2011).

Οι περισσότερες από τις ερωτήσεις του διαδικτυακού ερωτηματολογίου ήταν κλίμακας ιεράρχησης Likert 5 βαθμών σε πίνακα. Συνεπεία αυτού ήταν, οι 26 συνολικά ερωτήσεις του διαδικτυακού ερωτηματολογίου να δημιουργήσουν 55 ερευνητικές μεταβλητές, ανεξάρτητες και εξαρτημένες.

Οι ανεξάρτητες μεταβλητές της έρευνας ήταν το φύλλο, η ηλικία, η εκπαίδευση, η επαγγελματική κατάσταση, η οικογενειακή κατάσταση και το εισόδημα. Όλες οι

ανεξάρτητες μεταβλητές ήταν κατηγορικές (nominal). Από τις εξαρτημένες μεταβλητές, οι 48 ήταν τακτικές (ordinal), ενώ οι 7 ήταν κατηγορικές (nominal).

Με δεδομένο ότι οι μεταβλητές της έρευνας τόσο οι ανεξάρτητες όσο και οι εξαρτημένες ήταν τακτικές ή κατηγορικές, έγινε έλεγχος με το μη παραμετρικό στατιστικό τεστ χ^2 ανά δύο μεταβλητές (μία ανεξάρτητη με κάθε μία από τις εξαρτημένες), εφαρμόζοντας ως διόρθωση το ακριβές τεστ του Monte Carlo σε όσες περιπτώσεις παρατηρήθηκε συχνότητα <5 . Όλοι οι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν σε διάστημα εμπιστοσύνης 95%. Οι υποθέσεις που τέθηκαν προς έλεγχο σ' αυτήν την περίπτωση ήταν:

H0: υπάρχει ανεξαρτησία μεταξύ των δύο μεταβλητών

H1: δεν υπάρχει ανεξαρτησία μεταξύ των δύο μεταβλητών

Η αποδοχή της υπόθεσης H0 συνεπάγεται απόρριψη της υπόθεσης H1 και το αντίστροφο.

Για το σύνολο του ερωτηματολογίου έγινε επιπλέον και χρήση του δείκτη εσωτερικής αξιοπιστίας/συνοχής Crombach's alpha (α).

5. Συμπεράσματα

Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από 519 άτομα σε μια περίοδο 45 ημερών (από 1/11/2011, έως 15/12/2011), όπου ήταν διαθέσιμο για online συμπλήρωση στο διαδίκτυο. Στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων που ακολουθεί, δεν υπάρχουν υπολειπόμενες απαντήσεις, δεδομένου ότι η απάντηση σε όλες τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου ήταν υποχρεωτική. Το διαδικτυακό ερωτηματολόγιο εμφανίζει καλό επίπεδο εσωτερικής αξιοπιστίας/συνοχής ($\alpha=0,825$).

Για τη συντριπτική πλειοψηφία (78,61%) των αναγνωστών εκπαιδευτικών ιστολογίων, ο αυτοπροσδιορισμός ενός ιστολογίου ως εκπαιδευτικό δε θεωρείται επαρκής για την κατάταξη του ιστολογίου στη συγκεκριμένη κατηγορία. Επιπλέον, δε διαπιστώθηκε καμία συσχέτιση μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών και της επάρκειας του αυτοπροσδιορισμού ενός ιστολογίου, καθώς σε όλες τις περιπτώσεις διαπιστώθηκε $p>0,05$. Πολλά ιστολόγια που αυτοπροσδιορίζονται ως εκπαιδευτικά, αναρτούν ως επί το πλείστον εκπαιδευτικές ειδήσεις και νέα. Οι αναγνώστες εκπαιδευτικών ιστολογίων χαρακτηρίζουν τα συγκεκριμένα ιστολόγια ως ειδησεογραφικά και όχι ως εκπαιδευτικά σε ποσοστό 66,42%. Η συσχέτιση της οικογενειακής κατάστασης με το χαρακτηρισμό ενός ιστολογίου που αναρτά ως επί το πλείστον εκπαιδευτικές ειδήσεις απεδείχθη ότι είναι στατιστικώς σημαντική, καθώς το ακριβές τεστ του Monte Carlo έδωσε $p<0,05$ ($p=0,045$). Για τις υπόλοιπες ανεξάρτητες μεταβλητές δε διαπιστώθηκε η ύπαρξη συσχετίσεων.

Τα κριτήρια με βάση τα οποία κατατάσσεται ένα ιστολόγιο ως εκπαιδευτικό, είναι κατά σειρά σημαντικότητας τα εξής:

1. Το περιεχόμενο των αναρτήσεων του με ποσοστό 47,92%
2. Το περιεχόμενο των αναρτήσεων του, αν το ιστολόγιο ανήκει σε εκπαιδευτική μονάδα (σχολείο, ΑΕΙ, ΤΕΙ, κ.λπ.) και το διαχειρίζονται εκπαιδευτικοί με ποσοστό 17%
3. Το περιεχόμενο των αναρτήσεων και αν το ιστολόγιο ανήκει σε εκπαιδευτική μονάδα (σχολείο, ΑΕΙ, ΤΕΙ, κ.λπ.) με ποσοστό 16,01%
4. Το περιεχόμενο των αναρτήσεων του και αν το διαχειρίζονται εκπαιδευτικοί με ποσοστό 8,61%
5. Το περιεχόμενο των αναρτήσεων του, αν το ιστολόγιο ανήκει σε εκπαιδευτική μονάδα (σχολείο, ΑΕΙ, ΤΕΙ, κ.λπ.), αν το διαχειρίζονται εκπαιδευτικοί και το όνομά του ιστολογίου με ποσοστό 2,71%

Υπήρξαν και πολλές άλλες απαντήσεις, αλλά τα ποσοστά που συγκέντρωσαν ήταν κάτω από 1% και ως εκ τούτου παραλείπεται η αναφορά τους. Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία να τονιστεί είναι, ότι από το σύνολο των απαντώντων το 96% θεωρεί μεταξύ όλων των υπολοίπων κριτηρίων το περιεχόμενο των αναρτήσεων, ως κριτήριο κατάταξης ενός ιστολογίου ως εκπαιδευτικό. Το προαναφερόμενο ποσοστό προκύπτει, εάν αθροιστούν τα ποσοστά των απαντήσεων που περιλαμβάνουν στην απάντηση το περιεχόμενο των αναρτήσεων ως κριτήριο κατάταξης. Η σημαντικότητα που αποδίδουν οι αναγνώστες εκπαιδευτικών ιστολογίων στο περιεχόμενο των αναρτήσεων, του διαχειριστές και τους ιδιοκτήτες ενός ιστολογίου για την κατάταξή του ως εκπαιδευτικό, συγκλίνουν με τις αντίστοιχες σχετικές αναφορές των ερευνητών και μελετητών που αναφέρθηκαν κατά την προσπάθεια αποσαφήνισης του ορισμού ενός ιστολογίου ως εκπαιδευτικό (Hargadon, 2011; CMIS, 2011; Siemens & Tittenberger, 2009; Δαπόντες, 2007; Αγγέλαινα & Τζιμογιάννης, 2009; Farmer, 2004, όπ.αν. στο Makri & Kynigos, 2007).

Για τους περισσότερους αναγνώστες (71,32%) που ο αυτοπροσδιορισμός ενός ιστολογίου ως εκπαιδευτικό δεν αποτελεί επαρκές κριτήριο για την κατάταξή του στη συγκεκριμένη κατηγορία, η τυχόν διαφορετική προσωπική τους αξιολόγηση δεν αποτελεί και ανασταλτικό παράγοντα για να επισκεφθούν ξανά το συγκεκριμένο ιστολόγιο, σε αντίθεση με το 28,68% που θεωρούν τη διαφοροποίηση αυτή ως ένα είδος εξαπάτησης από πλευράς του ιστολογίου. Ωστόσο, οι λόγοι για τους οποίους θα επισκέπτονταν και πάλι ένα τέτοιο ιστολόγιο θα ήταν άλλοι, εκτός από εκπαιδευτικοί. Αυτό συνεπάγεται ότι εάν το περιεχόμενο ενός ιστολογίου ικανοποιήσει τον αναγνώστη, τότε ο αναγνώστης αυτός γίνεται εν δυνάμει τακτικός αναγνώστης του συγκεκριμένου ιστολογίου, ασχέτως εάν οι αρχικές προσδοκίες του από το ιστολόγιο ήταν διαφορετικές. Η συσχέτιση μεταξύ της ηλικίας και της απόφασης των αναγνωστών να επισκεφθούν ξανά ένα ιστολόγιο που ο αυτοπροσδιορισμός του δε συμφωνεί με τη δική τους αξιολόγηση, απεδείχθη στατιστικώς σημαντική καθώς από το στατιστικό έλεγχο χ^2 , προέκυψε $p < 0,05$ ($p = 0,007$, $df = 4$). Πιο συγκεκριμένα, απεδείχθη ότι όσο μεγαλώνει η ηλικία, τόσο περισσότερο αυστηροί φαίνεται να είναι

οι αναγνώστες στο χαρακτηρισμό ενός ιστολογίου, που ο αυτοπροσδιορισμός του δε συμφωνεί με τη δική τους αξιολόγηση και επομένως στην απόφαση που παίρνουν, για το αν θα επισκεφθούν ξανά το συγκεκριμένο ιστολόγιο ή όχι.

Βιβλιογραφία

- Αγγέλανα, Σ. & Τζιμογιάννης, Α. Το εκπαιδευτικό ιστολόγιο ως εργαλείο κοινωνικής οικοδόμησης της γνώσης: Μία ανάλυση της γνωστικής παρουσίας των μαθητών. *Πρακτικά 6^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου για τη Διδακτική των Φυσικών*
- Barlett-Bragg, A. (2003). Blogging to Learn. *The Knowledge Tree e-journal*. Ανακτήθηκε 7/11/2011, από τη διεύθυνση http://knowledgetree.flexiblelearning.net.au/edition04/pdf/Blogging_to_Learn.pdf
- Γιώτη, Ε. (2011). *Νέος Παγκόσμιος Ιστός (Web 2.0) και Τεχνολογίες Δημιουργίας Περιεχομένου από το Χρήστη. Μελέτη της διείσδυσής τους σε Έλληνες Φοιτητές*. Διπλωματική Εργασία στο Ηλεκτρονικό Εμπόριο. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Σχολή Μηχανολόγων Μηχανικών, Τμήμα Βιομηχανικής Διοίκησης και Επιχειρησιακής Έρευνας. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Μτφρ. Κυρανάκης, Σ., Μαυράκη, Μ., Μητσοπούλου, Χ., Μπιθαρά, Π., Φιλοπούλου, Μ. Επιμ. Κλαυδιανού, Μ. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- CMIS. (2011). *Blogs in Education*. Ανακτήθηκε 12/11/2011, από τη διεύθυνση <http://www.det.wa.edu.au/education/cmis/eval/curriculum/ict/weblogs/>
- Curran, K. J., Graham, S. & Murray, M. Educational Blogs. *Proceedings of the 7th Annual eLearning Conference*. University of Ulster - Belfast Campus, N. Ireland, 22 January 2009.
- Δαπόντες, Ν. (2007). *Το ιστολόγιο (blog) μόδα ή παιδαγωγικό εργαλείο;* Ανακτήθηκε 9/1/2011, από τη διεύθυνση http://www.dapontes.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=258&Itemid=46
- Δρανδάκης, Ν., Σακκάς, Κ. & Σφικτός, Μ. (2008). *Ο χάρτης της Ελληνικής μπλογκόσφαιρας*. Ανακτήθηκε 22/10/2011, από τη διεύθυνση http://blogs.sync.gr/survey2008/files/sync_survey_08.pdf
- Hardagon, S. (2011). *Educational Blogging*. Ανακτήθηκε 22/11/2011, από τη διεύθυνση <http://www.supportblogging.com/Educational+ Blogging>
- Internet World Stats. (2011). *Internet User Statistics & Population for 53 European countries and regions*. Ανακτήθηκε 22/10/2011, από τη διεύθυνση <http://www.internetworldstats.com/stats4.htm>

- Καλτσογιάννης, Α. (2007). *WEB 2.0: Χαρακτηριστικά και επίδρασή του σε επιχειρήσεις, κεντρική διοίκηση και χρήστες*. Παρατηρητήριο για την κοινωνία της πληροφορίας. Ανακτήθηκε 5/9/2011, από τη διεύθυνση <http://www.observatory.gr/files/meletes/Web%202.0.pdf>
- Καραμπάσης, Ζ. (2008). *Το blogging στην Ελλάδα: Προφίλ, κίνητρα και πρακτικές των ελληνόφωνων bloggers*. Διπλωματική Εργασία στις Δυνητικές κοινότητες: Ψυχοκοινωνιολογικές προσεγγίσεις και τεχνικές εφαρμογές. Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ψυχολογίας. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- Kent, M. L. (2008). Critical analysis of blogging in public relations. *Public Relations Review*, 34, 32–40. Available online at <http://www.sciencedirect.com>
- Makri, K., & Kynigos, C. (2007). The Role of Blogs In Studying The Discourse And Social Practices of Mathematics Teachers. *Educational Technology & Society*, 10 (1), 73-84.
- Μήτρου, Α. (2010-2011). *Κανονιστικές και Κοινωνικές Διαστάσεις της Κοινωνίας της Πληροφορίας /5*. Πανεπιστημιακές Σημειώσεις Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Πολυτεχνική Σχολή, Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικών και Επικοινωνιακών Συστημάτων, Χειμερινό εξάμηνο 2010-2011. Σάμος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
- Παρατηρητήριο για την κοινωνία της πληροφορίας. (2011). *Η χρήση του διαδικτύου από τους Έλληνες*. Ανακτήθηκε 10/9/2011, από τη διεύθυνση <http://www.observatory.gr/Files.pdf>
- Siemens, G & Tittenberger, P. (2009). *Handbook of Emerging Technologies for Learning*. Ανακτήθηκε 15/11/2011, από τη διεύθυνση http://umanitoba.ca/learning_technologies/cetl/HETL.pdf
- Σωτηρούδας, Β. (2011). Εγχειρίδιο *Ερευνητικής Εργασίας*. Θεσσαλονίκη: iWrite
- Technorati. (2011). State of the Blogosphere 2011. Ανακτήθηκε 7/11/2011, από τη διεύθυνση <http://technorati.com/blogging/article/state-of-the-blogosphere-2011-introduction/>
- VPRC. (2008). *Η πολιτική κουλτούρα των blogs*. Ανακτήθηκε 27/10/2011, από τη διεύθυνση http://www.vprc.gr/uplds/File/Graphs_Blogs_.pdf
- Web 2.0 in Learning. (2011). *Review*. Ανακτήθηκε 3/9/2011, από τη διεύθυνση <http://learn20.wikispaces.com>
- Χαιρετάκης, Ε. (2010). *Μεθοδολογίες και Εργαλεία Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στο Web 2.0*. Διπλωματική Εργασία Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, Τομέας Ηλεκτρονικών Βιομηχανικών Διατάξεων και Συστημάτων Αποφάσεων. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.